

BADEN.

Inledning.

Lokalbanorna i Baden tillhöra i endast några få fall staten. Av de enskilda bolag tillhöriga lokalbanorna hava ofta flera blivit sammanslutna under en och samma förvaltning. Sådana sammanslutningar äro Süddeutsche Eisenbahn Gesellschaft med direktion i Mannheim, Bad. Lokal-Eisenbahn Ges. med direktion i Karlsruhe o. s. v.

Då statens lokalbanor skilja sig från huvudbanorna mera i avscende å byggnadssättet än med hänsyn till driften, hava dessa banor för kommittén varit av mindre intresse. Däremot hava privatbanorna varit instruktiva. Tvänne sådana hava särskilt studerats, nämligen järnvägarna Wiesloch Stadt—Meckesheim och Zell—Todtnau.

De badensiska lokalbanornas trafikeringsätt skiljer sig endast i undantagsfall från de bayerska lokalbanornas. I det följande redogöres endast för de undantag, som kunna vara av särskilt intresse.

Organisation.

I spetsen för varje lokalbana står en direktion, men då denna i regel har att leda en sammanslutning av flera lokalbanor, ofta belägna i olika delar av landet, kan direktionen ej utöva den omedelbara uppsikten över varje särskild bana, och har på grund härav ett särskilt förvaltningsorgan inrättats för varje bana.

Detta organ utgöres av en särskild tjänsteman, banförvaltaren, vilken handhar den omedelbara ledningen av allt som rör banans trafiking, underhåll och förvaltning, samtidigt som han i regel även är stationsföreståndare å en huvud- eller ändstation.

Banförvaltaren skall personligen övervaka allt i detalj. Han skall aktgiva på de kommersiella förhållandena i orten och på allt sätt bemöda sig om trafikens främjande. Tyngdpunkten ligger sålunda hos banförvaltaren, vilken på grund härav givits en icke obetydlig handlingsfrihet och självständighet.

*Banförval-
taren.*

En banförvaltares uppgift är lika intressant som omfattande, och det erfordras hela arbetskraften och omtänksamheten hos denne man för att fylla de krav, som ställas på honom.

Banförvaltarens kvalifikation m. m.

Enär, såsom av det anförda framgår, samtliga grenar inom järnvägstjänsten skola ledas och övervakas av banförvaltaren, försöker man, då en banförvaltare skall utses, att uppspåra en person, som är på samma gång tekniker och trafikman, d. v. s. har genomgått någon lägre teknisk skola eller har praktisk, teknisk läggning och dessutom är väl förfaren i trafik- och expeditionstjänst. Då en sådan person ofta nog är svår att finna, anlitas i nödfall den utvägen, att vid banan anställles en väl förfaren trafiktjänsteman såsom banförvaltare samt därjämte en bannmästare med i regel teknisk utbildning, som under banförvaltaren ansvarar för banunderhållet och leder reparations- och mindre byggnadsarbeten. Är banförvaltaren bantekniskt bildad, ersättes bannmästaren med en arbetsförman (Bahnaufseher).

Dessutom anställles en lokomotivmästare (Oberführer), som samtidigt med det, att han i vissa turer eller vid behov tjänstgör som lokomotivförare, närmast under och inför banförvaltaren ansvarar för nödiga reparationer av lokomotiv- och vagnmaterielen.

Under alla förhållanden söker man att till banförvaltare erhålla en person, som har god praktisk blick och läggning, parad med fasthet och förmåga att handhava underordnade.

Särskilda åligganden för banförvaltare.

Banförvaltaren åligger, såsom förut nämnts, att leda, övervaka och kontrollera såväl drift- som transport- och tågtjänsten ävensom banunderhållet.

Han skall öva uppsikt över transportväsendets alla grenar, noggrannt övervaka personalkostnaderna, kostnader för banunderhåll och telefonledningar, för transporter för banans egen räkning, för inventariers underhåll och förnyande samt slutligen inköpa och bokföra materialier. Det åligger honom att tillse, att nödvändiga förbrukningsartiklar alltid finnas tillgängliga, och att med desamma ekonomiskt förfäres. Han skall övervaka, att miss-hushållning icke förekommer, och särskilt söka inskränka kostnaden för bränsle och belysning.

Banförvaltaren skall vidare tillse, att tågtider, tåghastighet och tåguppställningar äro väl avvägda, samt på ort och ställe vidtaga nödiga anordningar i händelse av oregelbundenheter i tågens gång.

Tiderna för de olika tjänsteställenas öppenhållande för allmänheten bestämmas av banförvaltaren, som genom anslag o. d. skall låta dessa bestämmelser komma till allmänhetens kännedom.

Inträffar olyckshändelse, skall banförvaltaren omedelbart hålla förhör i saken samt göra eventuellt erforderlig anmälan till polismyndighet.

All vid banan anställd ban-, stations- och tågpersonal är disciplinärt underställd banförvaltaren, vilken skall föra nödiga personalförteckningar, liggare och straffjournal, ävensom bestämma tjänstgöringsturer för personalen.

I avseende å personalen skall banförvaltaren särskilt aktgiva på densammas förhållande såväl i järnvägstjänsten som till allmänheten samt ingripa till förhindrande eller undanröjande av missförhållanden.

Banförvaltaren skall lämna såväl arbetare som tjänstemän och banagenter nödiga anvisningar rörande tjänsten, även i vad som rör rent lokala förhållanden.

Banförvaltaren skall månatligen till fots inspektera varje del av linjen och därvid särskilt undersöka banunderhållet å såväl banlinjen som bangårdar.

Han skall gång efter annan vid tjänsteresor övervaka och oförmodat kontrollera tågbefälhavarnas åtgöranden i avseende på person- och resgodstrafiken, jämföra i tåget befintligt gods med åtföljande handlingar samt undervisa samtlig tågpersonal beträffande tjänstens rätta utövande.

Banförvaltaren skall tillse, att journaler och register riktigt föras, samt understundom oförmodat inventera i magasinerna upplagt gods.

Tågbefälhavarerapporterna skola av banförvaltaren granskas.

Banförvaltaren skall även ordna den dagliga baninspektionen samt banmästarens eller banuppsyningsmannens arbete och inspektion.

Banförvaltaren ansvarar för, att såsom lokomotivförare användas endast därtill kompetenta personer, att för person- och godstrafiken behövliga vagnar finnas tillgängliga, att vagnarna väl vårdas och hållas rena, samt att de vagnar, som möjligen blivit särskilt tilldelade banan för lokal trafik, hållas i gott stånd.

Han skall till personalen mot kvitto utlämna nödiga utrustningseffekter samt kontrollera, att dessa effekter väl vårdas och hållas i gott stånd. Alla järnvägen tillhöriga effekter skola av honom inventeras en gång om året, varvid lämplig avskrivning eller erforderligt förnyande företages. Han skall tre gånger årligen avpröva all brandattiralj.

Banförvaltaren äger tilldela därtill berättigad personal tjänstebostäder och åligger det honom ombesörja, att nödiga reparationer å bostäder, tjänstelokaler och yttre anläggningar vidtagas.

Ytterligare åligger banförvaltaren:

- att inkassera trafikinkomsterna från stationerna,
- att göra för banan erforderliga utbetalningar,
- att avleverera kassaöverskott till vederbörligt kassakontor,
- att ombesörja föreskriven bokföring,
- att revidera stationernas och konduktörernas räkenskaper samt
- att kontrollera och jämföra kassorna med dessa räkenskaper.

Banförvaltaren skall föra en särskild trafik- och kassajournal över inkomster och utgifter. I denna journal införes såväl inlutna medel som gjorda utbetalningar, och skall banförvaltaren var 10:e dag undersöka, huruvida kassajournalen överensstämmer med befintlig kassabehållning. Med ledning av de dagligen inkommande uppgifterna å trafikinkomsterna vid de

olika tjänsteställena upprättar banförvaltaren för varje månad ett specificerat sammandrag över inkomsterna från person-, gods- och övrig trafik, vilket sammandrag skall, bifogat av en särskild trafiköversikt, översändas till direktionen eller särskilt föreskriven kontrollbyrå.

Vidare skall banförvaltaren föra huvudbok för banan. Härigenom har han ständigt till hands en tillförlitlig översikt över den av honom skötta banans finansiella ställning och räntabilitet.

Banförvaltaren skall årligen till direktionen ingiva förslag rörande ny- och ombyggnader m. m., så vitt möjligt uppgöra kostnadsberäkning däröver samt begära specificerat anslag för kommande års behov.

Slutligen skall banförvaltaren efter varje års utgång avgiva berättelse angående banans trafik, anläggningarnas tillstånd och personalbeståndet. Denna berättelse skall även innefatta andra uppgifter rörande banan, vilka kunna vara av intresse att känna.

*Kontroll över
banförvalta-
rens åtgärder.*

Banförvaltaren kontrolleras genom direktionen, varvid särskilt den av honom omländerhavda kassan och bokföringen revideras, begärda nybyggnadsanslag prövas, användandet av erhållna medel nagelfares samt banans underhåll och tillstånd i övrigt inspekteras.

*Stationernas
indelning.*

Liksom i Bayern indelas lokalbanestationerna i

1. bemannade stationer, vilka äro dels självständiga, dels osjälvständiga,
2. obemannade stationer.

*Bemannad
osjälvständig
station.*

Bemannad osjälvständig station förestås av antingen en fast anställd tjänsteman av lägre grad eller av en banagent.

*Obemannad
station.*

Obemannad station skötes genom konduktören på i huvudsak samma sätt som i Bayern.

*Moder-
stations
åligganden.*

Förutom de åligganden, som i Bayern tillkomma moderstation, har dylik station i Baden även att utföra de åligganden i avseende å underställd osjälvständig station, som i Bayern tillkomma bokföringsstation. I Baden förekomma nämligen icke särskilda bokföringsstationer.

Drifttjänst.

*Värlarnas
grundställ-
ning och hand-
havande.*

För varje växel är en viss grundställning föreskriven. Med låsinrättning försedd växel skall alltid vara låst, då den ligger i grundställningen.

*Handhavan-
det av nycklar
till värlar och
spärrbommar.*

Å station, där »Fahrdienstleiter» förekommer, skola nycklarna till förekommande värlar och spärrbommar förvaras av denne.

Nycklar till värlar och spärrbommar å obemannad station eller å sådan bemannad station, där »Fahrdienstleiter» icke finnes, skola förvaras å en viss bestämd med »Fahrdienstleiter» bemannad station, och skola även dessa nycklar förvaras av vederbörande »Fahrdienstleiter» å denna station.

Då växling behöver företagas å station, vars växelnnycklar på sätt nyss är sagt förvaras å annan station, tillkännagives detta i förväg för sistnämnda

station, vilken då utlämnar erforderliga nycklar (dessa äro olika för olika stationer) till tågbefälhavaren å det tåg, som skall verkställa växling å den ifrågavarande stationen. Å tåget förvaras nycklarna i låst fack i packvagnen.

Tågbefälhavaren, som själv skall verkställa eller leda växlingen å nyssnämnda station, är ansvarig för, att växlar och spärrbommar efter växlingens utförande bliva låsta i riktiga lägen. Vederbörande nycklar medtagas av tågbefälhavaren samt överlämnas av denne till tågbefälhavaren å ett visst tåg i motsatta farriktningen. Sistnämnda tågbefälhavare skall överlämna nycklarna till »Fahr diensteleiter» å nycklarnas hemstation, och är denna »Fahr diensteleiter» i sin tur ansvarig för, att nycklarna bliva avlämnade och upphängda å sina resp. platser.

A station, där särskild »Fahr diensteleiter» finnes, ansvarar denne för, att vid tågs in- eller utfart växlarna äro rätt lagda och att tågvägen är hinderfri. *Tågrägs- och värelinspektion.*

Vid andra stationer och lastplatser skall, såsom av ovanstående framgår, tågbefälhavaren ansvara för, att växlar och spärrbommar efter användandet bliva lagda i föreskrivna lägen samt låsta, men åligger det lokomotivförare att vid tågs framförande mot spetsen av växel å dylik station nedbringa hastigheten så, att tåget omedelbart kan stanna, om växeln intager oriktig ställning eller annat hinder för tågets framförande finnes.

Vissa stationer, särskilt sådana, där regelbundna tågmöten äga rum, äro anordnade såsom ständiga »Zugfolgestellen» och med anledning härav bemannade med så kvalificerade tjänstemän, att åt dessa kunnat anförtros att vara »Fahr diensteleiter». *Tågledning.*

I Bayern handhaves tågledningen å en viss lokalbana i sin helhet av en enda station, tågledningsstationen. I Baden däremot skötes tågledningen gemensamt av de såsom ständiga »Zugfolgestellen» utrustade stationerna.

Stationerna äro särskilt anbefallda, att uppmärksamt följa tågens gång, för att tågföljden skall kunna ändras, om vid tågförsening så visar sig erforderligt. *Tågförsening.*

Ändring av tågmöte anordnas av den förutvarande mötesstationen — den station, där tågmötet enligt förut utfärdade föreskrifter skall äga rum — på följande sätt. *Ändring av tågmöte.*

Stationen anropar per telefon den till ny mötesstation utsedda stationen och anmodar denna att lyssna. Därefter anropar förstnämnda station ytterligare en station med anmodan att vara vittne till det samtal, som skall följa. Kontrollstationen bör så vitt möjligt vara belägen bortom den till ny mötesstation utsedda stationen.

Därefter telefonerar den förutvarande mötesstationen sålunda:

»Här (egen stations namn). Kan möte mellan t (nr) och t (nr) försiggå i (nya mötesstationens namn). (Tjänsteställning och namn).»

Förefinnes hinder för mötets förläggande till den ifrågavarande nya mötesstationen svarar denna:

»Här (egen stations namn). Nej, möte i (egen stations namn) icke möjligt. (Tjänsteställning och namn).»

Finnes intet hinder, omlägger den förutvarande mötesstationen mötet genom följande meddelande:

»Här (förutvarande mötesstationens namn). Mötet mellan t (nr) och t (nr) är förlagt till (nya mötesstationens namn). (Tjänsteställning och namn).»

Sedan den nya mötesstationen mottagit detta meddelande, vilket av den förutvarande mötesstationen tillställs samtliga mellan denna och den nya mötesstationen belägna, med »Fahrdienstleiter» bemannade stationer, är mötet slutgiltigt ändrat.

I nu ifrågavarande avseende avtelefonerat meddelande repeteras omedelbart av den station, som mottager detsamma.

Det meddelande, genom vilket tågmöte ändras, skall genast ordagrant införas i tågtidjournalerna vid såväl avsändnings-, som mottagnings- och kontrollstationen. Sedan detta meddelande blivit repeterat, säger »Fahrdienstleiter» å den förutvarande mötesstationen: »Ja riktigt». Detta bekräftas av den kontrollerande stationen genom orden: »Riktigheten bestyrkes», vilket bestyrkande, bifogat av den kontrollerandes namn, ordagrant inskrives i tågtidjournalerna å samtliga ifrågavarande stationer. Den förutvarande mötesstationen och kontrollstationen ansvara gemensamt för de sålunda avtelefonerade meddelandenas riktighet.

Finnes i undantagsfall telegraf, utväxlas ovannämnda meddelanden genom denna. Kontrollstation tillkallas dock icke i sådant fall, och förekommer då icke heller nyssnämnda repetering.

Den nya mötesstationen har att utfärda mötesorder till det tåg, som skall kvarhållas. Det tåg, som skall fortsätta, delgives mötesordern av den förutvarande mötesstationen.

Ändring av tågförbigång. Är det tåg, som skall förbigås, försenat, skall den station, som finner, att förbigången bör äga rum därstädes, kvarhålla det försenade tåget och härom underrätta den förutvarande förbigångsstationen — den station, där förbigången enligt förut meddelade föreskrifter skall äga rum — ävensom de mellanliggande stationer, vilka äro bemannade med »Fahrdienstleiter». Härvid skall förfaras på följande sätt:

Den nya förbigångsstationen uppringer den förutvarande förbigångsstationen, en kontrollstation samt mellanliggande, med »Fahrdienstleiter» bemannade stationer på sätt under »ändring av tågmöte» är sagt. Därefter avtelefonerar den nya förbigångsstationen följande meddelande:

»Här (nya förbigångsstationen). T (nr) förbigår t (nr) i (egen stations namn). (Tjänsteställning och namn).»

Är det tåg, som skall förbigå det andra, försenat, avtelefonerar den förutvarande förbigångsstationen, sedan kontrollstation tillkallats, följande meddelande till den till ny förbigångsstation utsedda stationen:

»Här (den förutvarande förbigångsstationen). T (nr) försenat. kan t (nr) fortsätta? (Tjänsteställning och namn).»

Finnes hinder för förbigångens förläggande till denna station, svarar densamma på analogt sätt som då hinder för tågmötesändring föreligger.

Finnes däremot intet hinder, lämnar nyssnämnda station följande svar:

»Här (den nya förbigångsstationen). Ja, t (nr) kan fortsätta. (Tjänsteställning och namn).»

Sedan dessa meddelanden utväxlats, är ändringen av tågförbigången fastställd. Ifrågavarande meddelanden införs i tågtidjournalerna vid båda stationerna samt repeteras och bekräftas på samma sätt som meddelanden angående tågmötesändringar.

Om mellan den förutvarande och den nya förbigångsstationen ligga andra, med »Fahrdienstleiter» bemannade stationer, skola dessa genom förstnämnda station underrättas om förbigångsändringen medelst ett telefonmeddelande av följande lydelse:

»Här (den förutvarande förbigångsstationen). T (nr) går före (nr). (Tjänsteställning och namn).»

Även detta meddelande införs ordagrant i tågtidjournalerna å de stationer, som erhållit ordern.

Tågpersonalen underrättas *icke* om ändring av tågförbigång.

Order, som kunna hava inflytande på tågsäkerheten, såsom tågmötesorder, order om förändret av extratågssignaler o. d., skola alltid utfärdas skriftligen och på därför föreskrivna formulär.

Order till tågen.

Dylika order utskrivs genom blåkopiering i tre exemplar. Av dessa behåller stationen ett, vilket förses med tågchefhavarens erkännande av delfäendet, under det att de två övriga exemplaren överlämnas till tågchefhavaren. Denne tillställer därefter lokomotivföraren det ena exemplaret samt underrättar muntligen den övriga tågpersonalen och gör slutligen anteckning om ordern i tågchefhavarens rapporten.

Då så är uttryckligen medgivet, kan dock lokomotivföraren underrättas direkt av stationen.

Skall personalombyte å tåget äga rum, är tågchefhavaren ansvarig för, att erhållna order överlämnas till den avlösande personalen.

Tågchefhavarens orderexemplar bifogas tågchefhavarens rapporten vid resans slut.

Till ledning för tågpersonalen utgives en linje- och stationsvis uppställd tåg tjänstordning, innehållande bl. a. uppgifter å de stationer, där »Fahrdienstleiter» är placerad, tågvägar å stationerna, föreskrivna växellägen, tåghastigheten å linjen i allmänhet, det antal bromsade axlar, som skall finnas å olika sträckor av banan, tåg bildningen och banprofil samt å största tillåtna hastigheten å vissa punkter till följd av obehakade vägövergångar, genomfart av samhällen, kurvor o. d. Slutligen finnas även planritningar av stationer

Tåg tjänstordning.

och lastplatser med angivande av växlar och deras grundställningar intagna i tåg tjänstordningen.

Transport- och expeditionstjänst.

- Självständiga stationers expeditiönsbefogenhet.* Vid självständiga stationer expedieras transportföremål av alla slag till och från såväl lokalbanans egna stationer som stationer vid andra banor inom Baden.
- Osjälvständiga stationers expeditiönsbefogenhet.* Osjälvständiga stationer försälja direkta personbiljetter till stationer inom lokalbanan samt därjämte till mera betydande stationer vid andra linjer inom Baden.
- Beträffande expediering av gods m. m. gäller i allmänhet vad härnedan säges ifråga om agentstationer.
- Vid obemannad station ombesörjes expedieringen av transportföremål genom konduktören på i huvudsak samma sätt som i Bayern.
- Agentstations utrustande med tariffer m. m.* Agentstationerna tilldelas dels egen banas tariff, dels tyska järnvägstariffen, del I och, därest agenten kan lära sig fullständigt själv taxera gods, övriga erforderliga tariffer.
- Resgods-expediering vid agentstation.* Direkt expediering av resgods från agentstation är egentligen tillåten endast till sådana stationer, dit direkta biljetter kunna försälas. En resande kan emellertid få sitt resgods polletterat direkt till bestämmelsestationen, även om direkt personbiljett icke kan utlämnas till denna, men måste resgodset i sådant fall fraktdebiteras såsom expressgods. Detta expeditionssätt är dock endast medgivet för väglängder, som överstiga 25 km. Anmärkningen »utan biljett» införes i sådant fall å resgodskvittot.
- Expediering av levande djur vid agentstation.* Småskattur i lådor o. d. expedieras såsom ilgods. För annan djursändning rekvideras vagn genom agentstationen hos moderstationen. I dylik rekvisition skall uppgivas såväl antal och slag av djur som önskad storlek å vagnen. Sedan vagnen anlant, skall agenten, därest vårdare icke skall medfölja sändningen, tillställa moderstationen en av avsändaren utfärdad fraktsedel.
- Åtföljes sändningen av vårdare, utfärdar moderstationen vederbörliga djur- och vårdarbiljetter, vilka tillställas vårdaren.
- Beträffande ankommande djursändning, som icke åtföljes av vårdare, skall tågchefhavaren (konduktören) utfärda en avis, vilken överlämnas till agenten, under det att den sändningen åtföljande fraktsedeln skall tillställas moderstationen för kollationering av fraktbeloppet.
- Agenten får utlämna en djursändning, som åtföljes av vårdare, endast så vitt denne avlämnar vederbörlig djurbiljett. Sändning, som är expedierad å fraktsedel, får av agenten utlämnas endast mot kvitto å den avis, som erhålits av tågchefhavaren (konduktören).

Avhämtas icke ankommen sändning av levande djur inom 6 timmar, skall moderstationen genast underrättas.

Djurbiljetten eller den kvitterade avisen insändes samtidigt med remissen till moderstationen.

Till försändning inlämnat stycke gods väges av agenten. Fraktsedlar å gods, som skall avsändas, införas i ordningsföljd efter mottagandet och med löpande nummer i en avsändningsjournal. Numret åsättes fraktsedeln. Skall frakten betalas vid avsändningen, inhämtas uppgift å frakten hos moderstationen. Det inkasserade beloppet bokföres av agenten i en uppbördslista. Fraktsedeln översändes med första tillgängliga tåg till moderstationen för vidare behandling.

*Expediering
av il- och
fraktgods vid
agentstation.*

Det å fraktsedeln upptagna godset avsändes däremot direkt till mottagningsstationen med därför bestämt tåg.

Fraktsedel å gods, adresserat till agentstation, får icke direkt överlämnas till denna station utan skall först tillställas moderstationen för granskning och bokföring.

Ifråga om ilgodssändningar, lättfördärligt gods och vagnslastsändningar utfärdar konduktören avis, upptagande fraktkostnader m. m., och avlämnar denna å agentstationen, på det att godsets utlämnande må kunna ske utan dröjsmål. Jämväl för detta gods överlämnas frakthandlingarna till moderstationen, som kollationerar fraktbeloppen och meddelar agentstationen resultatet.

För andra sändningar utfärdar moderstationen avis, som översändes till agentstationen för mottagarens underrättande.

Moderstationen tillställer agentstationen fraktsedlarna för ankomna gods-sändningar med första tåg.

Alla till agentstation överlämnade aviser skola av agenten införas i uppbördslistan med för månad löpande nummer, vilket antecknas å aviserna.

Avhämtas icke ankommet gods inom 3 dagar, eller vägrar adressaten mot-taga godset, eller kan mottagaren icke anträffas, skall moderstationen omedelbart underrättas.

Agent skall föra biljettjournal och efter varje dags slut kontrollera, att dagskassan och journalen överensstämmer, samt införa inkomstbeloppet i uppbördslistan.

*Redovisning
från agent-
station.*

Samtliga poster i uppbördslistan skola dagligen hopsummeras, varefter en blåkopia av listan, vid vilken felstämplade biljetter, stammar till resgods-biljetter, djurbiljetter och kvitterade godsaviser bifogas, skall jämte det in-flutna kontanta beloppet insändas till moderstationen.

Moderstationen är skyldig kontrollera, att penningmedel och verifikationer riktigt och i rätt tid redovisas.

Uppbördslistornas kopior ävensom de kvitterade aviserna samlas och för-varas å moderstationen.

De av mottagarna inlösta aviserna skola, allt efter som de inkomma från agentstationen, av moderstationen avprickas å uppbördslistornas kopior.

Moderstationen för särskilda specifikationer och sammandrag samt avsändnings- och mottagningskontrollböcker för agentstationerna.